

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 7. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: 15. november 2013
Tidspunkt: Kl. 10.00
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Benny Engelbrecht (S), næstformand, Jeppe Kofod (S), Mette Reissmann (S), Lisbeth Bech Poulsen (SF), Nikolaj Villumsen (EL), (V), Pia Adelsteen (DF), Mette Bock (LA) og Per Stig Møller (KF).

Desuden deltog: Forsvarsminister Nicolai Wammen, handels- og europaminister Nick Hækkerup og sundhedsminister Astrid Krag.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3273 (udenrigsanliggender inkl. forsvar) den 18.-19. november 2013

Forsvarsministeren forelagde dagsordenspunkterne 4 og 9. Punkt 4 blev også nævnt af handels- og europaministeren, som derudover forestod forelæggelsen af dagsordenspunkterne 1-8.

4. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, CSDP (forberedelse af Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2013)

– Rådskonklusioner

KOM (2013) 0542

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 10)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (13) – bilag 29 (side 1639, forsvars- og sikkerhedsindustri forelagt EUU 20/9-13)

EUU alm. del (12) – bilag 360 (side 1045, EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik senest behandlet i EUU 19/4-13)

Forsvarsministeren: Der vil på mandag være en fælles session for forsvarsministre og udenrigsministre. Fra dansk side deltager udviklingsministeren (på vegne af udenrigsministeren) og jeg i mødet. Tirsdag vil der være en drøftelse i kredsen af forsvarsministre.

Hovedemnet på rådsmødet vil være forberedelsen af mødet i Det Europæiske Råd i næste måned, hvor stats- og regeringscheferne har den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik på dagsordenen – reelt for første gang siden 2008. Der er et bredt ønske om, at de europæiske lande sender et stærkt signal om, at de ønsker at styrke evnen til at håndtere kriser og konfliktsituationer. Som det fremgår af samlenotatet, dækker dagsordenen en lang række områder med relation til EU's fælles sikkerheds og forsvarspolitik. Rådet forventes at vedtage konklusioner, som skal udstikke en retning for det videre arbejde blandt EU's institutioner og udtrykke fælles hensigter om et styrket samarbejde på forskellige områ-

der. Der vil ikke blive vedtaget konklusioner med juridisk bindende konsekvenser for medlemslandene. Det er vigtigt for mig at understrege.

Baggrunden for mødet er tre fundamentale spørgsmål: Hvordan styrker EU sin evne til at gennemføre civile og militære operationer? Hvordan sikres det, at de europæiske lande har de nødvendige militære kapabiliteter til rådighed – ikke mindst i en tid med besparelser på forsvarsbudgetterne? Og hvordan kan EU bidrage til at styrke de europæiske landes forsvarsindustri i en tid, hvor mange landes indkøb er påvirket af stramme budgetter?

Jeg vil nu orientere om de punkter, der handler om en styrkelse af de militære kapabiliteter og den europæiske forsvarsindustri. Udviklingsministeren vil efterfølgende på vegne af udenrigsministeren orientere om de dele af dagsordenen, som sigter på at besvare det første spørgsmål.

Under den del af mødet, som omhandler kapabiliteter, skal man drøfte væsentlige kapabilitetsmangler. Ministrene skal søge svar på, hvordan EU-landene også i fremtiden kan råde over den knowhow, det materiel og de teknologier, der sætter de europæiske lande i stand til at gennemføre de fornødne missioner. Det er forventningen, at mødet særlig vil fokusere på den europæiske kapacitet inden for lufttankning, ubemandede fly, satellitkommunikation og cyberforsvar. En stor del af det videre arbejde med disse kapabiliteter foregår i regi af Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA). Der afholdes tirsdag møde i styrekomiteen for Det Europæiske Forsvarsagentur i forbindelse med EU-forsvarsministermødet. Som bekendt deltager Danmark ikke i agenturet grundet forsvarsforbeholdet. Jeg deltager derfor heller ikke i mødet i styringskomiteen. Danmark har fortsat mulighed for at indgå i bi- eller multinationale samarbejder med andre EU-lande om udviklingen af disse og andre kapabiliteter. Det er vigtigt at være opmærksom på, at de kapabiliteter, som de europæiske lande udvikler i regi af EU, naturligvis også kan bruges i andre sammenhænge end i forbindelse med EU-operationer. Det kan f.eks. være i forbindelse med NATO-operationer.

Ud over det primære fokus på udbedringen af de væsentlige kapabilitetsmangler skal mødet i Bruxelles også bruges til at drøfte initiativer med henblik på at styrke samarbejdet om eksisterende militære kapabiliteter og om planlægning for at opnå stordriftsfordele og undgå unødige duplikering. Det er især vigtigt i lyset af de generelle nedskæringer på forsvarsbudgetterne at anvende eksisterende ressourcer bedst muligt. Det er en dagsorden, som støttes fra dansk side, og som Danmark arbejder aktivt for i NATO – bl.a. under overskriften Smart Defence. Vi har fra dansk side aktivt arbejdet for at bringe Grønt Forsvar – dvs. miljøvenlige og ressourcebesparende tiltag – på dagsordenen. En minimering af energiforbruget er et vigtigt led i målsætningen om at få mere forsvar for de samme midler. Grønt Forsvar har ikke blot potentiale for besparelser ved at begrænse energiforbruget og dermed gavne miljøet – det kan også bidrage til at øge operationsikkerheden bl.a. via et formindsket behov for transport af energi.

Efter behandlingen af emnerne vedrørende kapabiliteter skal det drøftes, hvordan man kan sikre en europæisk forsvarsindustri og en forsvarsteknologisk basis, som kapabilitet-

erne og derfor i sidste ende missionerne bygger på. Det er både et spørgsmål om forsyningssikkerhed og om arbejdspladser. På mødet forventes et stærkt fokus på, hvordan man kan støtte især små og mellemstore virksomheder i forsvarsindustrien, bl.a. ved hjælp af øget adgang til markeder og teknologi. Fra dansk side har vi flere gange fremhævet vigtigheden af støtten til små og mellemstore virksomheder. Det er ofte disse virksomheder, der kan udvikle ny teknologi, som kan gøre forskellen i et konstant skiftende trusselsmiljø. Og netop forskning og teknologi er et af denne drøftelses centrale omdrejningspunkter. De europæiske lande investerer meget mindre end USA i forskning og teknologi på forsvarsområdet. Der er lagt op til en drøftelse af ideer til at øge forskningen i teknologier med både civil og militær anvendelse, såkaldte dual use-teknologier. Det kunne f.eks. være ubemandede fly eller satellitkommunikation. Der er bl.a. tale om at undersøge muligheden for at forbedre koordinationen i forhold til Kommissionens eksisterende forskningsmidler.

Der ventes også en drøftelse af, hvorvidt der er brug for et øget fokus på standardisering af forsvarsmateriel og på etableringen af et europæisk certificeringssystem for det luftmilitære område. Desuden er det forventningen, at der bliver en drøftelse af, hvordan man styrker det indre marked for forsvarsmateriel. Danmark støtter, at der så vidt muligt skal sikres lige vilkår for industrien i såvel store som små medlemslande.

Endelig vil der være et dagsordenspunkt på forsvarsministermødet, som vil danne rammen for en orientering om status for EU's militæroperationer. Danmark deltager som bekendt ikke i beslutninger om eller udførelse af EU's militæroperationer.

Pia Adelsteen spurgte, om harmonisering af krav til kapabiliteter betyder indførelse af fælleskrav til, hvilket materiel EU-landene skal have.

Nikolaj Villumsen spurgte om, hvor meget Danmark på trods af sit forbehold betaler til det fælles europæiske forsvar. Han ville også gerne vide, hvilke krav der er til EU's forsvarsindustri og dens eksport. Gadaffi brugte eksempelvis franske miragefly, og Nikolaj Villumsen var derfor interesseret i, hvad pengene går til, når man støtter fransk eller tysk forsvarsindustri. Kan de frit eksportere til diverse diktaturstater? Han bad også om en status for EU's kritik af modkøbsaftaler, jf. det danske indkøb af kampfly.

Mette Bock understregede, at hendes parti ikke går ind for erhvervsstøtte, men hun ville gerne vide, hvilken type støtte til forsvarsindustrien der var tale om, og om den ville gavne danske underleverandører.

Forsvarsministeren svarede Pia Adelsteen, at harmonisering af kapabiliteter handler om, at de medlemslande, der deltager i forsvarssamarbejdet og i NATO, prøver at ensrette medlemslandenes indkøb og udvikling af materiel, så der bliver lidt færre typer materiel, og så man kan dele nogle udgifter. Det er bl.a. det, der menes med smart defense. Fra dansk side går man ind for det i NATO, og man kan også se mulighederne i det for EU's forsvarssamarbejde. Ministeren ville vende tilbage med et skriftligt svar på Nikolaj Villumsens spørgsmål om reglerne for våbeneksport. Med hensyn til Danmarks jagerfly-

NOT

indkøb fortalte ministeren, at processen er i gang, og i løbet af 2015 skal der træffes et typevalg. Regeringen vil have det rigtige fly til den rigtige pris, og den vil sikre, at indkøbet medfører arbejdspladser i Danmark. Ministeren påpegede, at diskussionen af EU-regler for modkøbsaftaler foregår i regi af erhvervs- og vækstministeren, og der mente han, det lå mest hensigtsmæssigt. Ministeren svarede Mette Bock, at det vigtigste for Danmark var, at investeringer og forskning i forsvarsteknologi ikke kun bruges på Europas meget store forsvarsvirksomheder, men også blandt de små- og mellemstore. Det skal fremadrettet være et omdrejningspunkt. Teknologitunge virksomheder skal støttes, fordi mange af fremtidens forsvarsopgaver skal løses ved hjælp af disse virksomheders indsigt, og fordi de danske forsvarsindustrier er meget teknologibaserede. Både med NATO-øjne og med danske øjne er det fornuftigt at gribe det an på den måde.

Pia Adelsteen kunne godt se ræson i aftalerne og gik ud fra, at når det drejer sig om NATO, vil Danmark kunne sige ja eller nej til de fælles krav. Vil det være muligt at vælge noget end de andre medlemslande, når der står harmonisering af krav i EU-samarbejdet?

Nikolaj Villumsen ville stille sit spørgsmål til erhvervs- og vækstministeren. Han syntes, det var mærkeligt, så lidt de liberalistiske principper fyldte inden for våbenhandelen. Nu, hvor ministeren var på vej til Bruxelles for at diskutere en styrkelse af forsvarsindustrien i EU-landene, som også bliver støttet med danske skatte kroner, syntes Nikolaj Villumsen, at han burde kunne svare på, hvem der får de våben, som de støttede virksomheder producerer. I Danmark er der klare krav, og der udgives en årlig rapport om dansk våbeneksport. Når man bruger danske midler i EU-regi, mente han, at det samme burde gælde, så de forkerte folk ikke får våbnene i hænderne.

Den fungerende formand bemærkede, at sekretariatet ville hjælpe med at stille spørgsmålet om modkøb.

Per Stig Møller var tilfreds med det forelagte, men mente, at ministeren burde kunne svare på Nikolaj Villumsens spørgsmål om reglerne for modkøb, da det var vigtigt for svaret. Selv mente han, at ordningen bør bevares.

Forsvarsministeren svarede Pia Adelsteen, at EU ikke skal bestemme, hvilket materiel Danmark skal købe, men det er fornuftigt af medlemslandene i både EU og NATO at drøfte, hvordan landene kan samarbejde og finde nogle løsninger, hvor man får mere for pengene. Han gentog, at der vil blive udarbejdet nogle svar på Nikolaj Villumsens spørgsmål. Angående samarbejdet i EDA bidrager Danmark ikke, så vidt han var orienteret, til det. Til Per Stig Møller sagde han, at regeringen havde fået henvendelser fra EU om de danske modkøbsaftaler, og i den forbindelse foregår der i regi af Erhvervs- og Vækstministeriet drøftelser med partierne. Regeringens udgangspunkt er, at der skal følge danske arbejdspladser med, når der indkøbes jagerfly.

Nikolaj Villumsen så frem til svarene og var spændt på, om der bliver brugt danske skatte kroner. Han opfordrede til, at man indfører de samme standarder for våbeneksport i EU, som man har i Danmark.

Per Stig Møller sagde, at det var præcis det svar, han gerne ville have.

Forsvarsministeren svarede Nikolaj Villumsen, at det ikke er institutionen EU, der sælger våben, men medlemslandenes industrier. Hvis andre medlemslande lader sig inspirere af Danmarks udmærkede ordning, ville det være fint.

9. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP)-operationer

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 25)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (13) – bilag 29 (side 1639, forsvars- og sikkerhedsindustri forelagt EUU 20/9-13)

Forsvarsministeren: Dette punkt på forsvarsministermødet vil danne rammen for en orientering om status for EU's militære operationer. Danmark deltager som bekendt ikke i beslutninger om eller udførelsen af EU's militære operationer.

10. Eventuelt

11. Siden sidst

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3274 (almindelige anliggender) den 19. november 2013

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2013

– *Præsentation*

Rådsmøde 3274 – bilag 1 (sammenfatning side 2)

EUU alm. del (13) - bilag 81 (udkast til kommenteret dagsorden) (fortroligt)
(papiromdelt på Det Europæiske Råd 19-20/12-13 - bilag 1) dtfo.ft.dk

Det Europæiske Råd 24-25/10-13 – bilag 12 (konklusioner fra DER-mødet
24-25/10-13)

Handels- og europaministeren: Vedrørende forberedelsen af mødet i Det Europæiske Råd den 19.-20. december forventer jeg alene, at Kommissionen vil præsentere den kommenterede dagsorden, og at vi vil tage den til efterretning. Den egentlige substansdrøftelse af dagsordenen for mødet i Det Europæiske Råd vil først finde sted på vores møde den 17. december umiddelbart forud for topmødet.

Jeg vil dog kort nævne de vigtigste emner på mødet i Det Europæiske Råd i december. For det første forventer jeg en temadrøftelse af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, herunder drøftelser af effektiviteten af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, af udviklingen af forsvarskapabiliteter og af den europæiske forsvarsindustri. Dette vil jeg også komme ind på i min forelæggelse af rådsmødet for udenrigsanliggender. For det andet forventer jeg, at man vil drøfte og sandsynligvis træffe beslutninger om det styrkede økonomiske og monetære samarbejde, om udviklingen i europæisk økonomi og om bankunionen. Jeg forventer også, at der vil være en opfølgning på de drøftelser om skatte spørgsmål, der blev påbegyndt på mødet i Det Europæiske Råd i maj måned, og at der vil være en evaluering af implementeringen af vækst- og beskæftigelsespagten.

Endelig forventer jeg, at Det Europæiske Råd vil drøfte EU's fortsatte udvidelse, følge op på deres diskussioner i oktober om migration i forlængelse af Lampedusaulykken og drøfte udviklingen inden for energiområdet. Afhængigt af udviklingen vil der naturligvis kunne komme flere emner på dagsordenen.

Mette Bock ville gerne vide, hvilke beslutninger der var lagt op til i forbindelse med drøftelserne af ØMU'en.

Handels- og europaministeren svarede, at DER tidligere på året havde besluttet at vende tilbage til spørgsmålet om ØMU'en i december, og at der var tale om en drøftelse af den årlige vækstundersøgelse og af varslingsrapporten om ubalancer som led i styrkelsen af ØMU'en. Man forventede ligeledes, at DER ville træffe beslutninger om hovedelementerne inden for kontraktordninger og solidaritetsmekanismer. Det var ligeledes vigtigt at se på, hvordan man kan styrke ØMU'ens sociale dimension, og i den forbindelse var det sandsynligt, at der ville blive fremført forslag om etablering af sociale scoreboards og om styrkelse af dialogen med sociale parter.

Nikolaj Villumsen havde bemærket, at spørgsmålet om reformkontrakter ikke var blevet nævnt. Hvor stod den sag? Han understregede, at hvis Danmark bliver omfattet af reformkontrakter, vil det have konsekvenser for Folketinget. Enhedslisten havde eksempelvis diskuteret de reformer lavet af VKO-regeringen, som partiet var utilfreds med, med det nye flertal. Det burde fremover fortsat være muligt at videreføre diskussioner, når en regering skiftes ud med en anden.

Per Stig Møller havde forstået, at bankunionen også var på dagsordenen. Forventede ministeren sig nogle resultater på den front nu, hvor det trak ud med dannelsen af en ny tysk regering? Hvad tilsyn og afviklingsmekanisme angik, var det hans opfattelse, at man ikke ville komme videre i denne omgang. Han opfordrede i øvrigt regeringen til at begynde at interessere sig for Den Europæiske Centralbanks gigantbyggeri i Frankfurt - et byggeri, der er ved at blive ti gange så dyrt som planlagt og flere år forsinket, og som han vurderede vil udløse en gigantisk skandale.

Handels- og europaministeren svarede Nikolaj Villumsen, at forventningen var, at Kommissionen ville komme med et forslag til reformkontrakter inden rådsmødet, men at indholdet endnu ikke var kendt. Udgangspunktet måtte være, at ikkeeurolande skal have mulighed for at indgå kontrakter på frivillig basis. Regeringens ønske var under alle omstændigheder at genskabe vækst og beskæftigelse, uanset om der indgås kontrakter eller ej. Til Per Stig Møller sagde han, at dannelsen af den tyske regering ganske rigtigt var afgørende for mange EU-processer – deriblandt bankunionen. Ministeren var i øvrigt enig i, at sager som den nævnte om byggeriet af ECB ind imellem tegner et negativt billede af EU, og at man godt kunne ønske sig, at villigheden til at følge op var større.

Nikolaj Villumsen ville gerne vide, hvad regeringens indspark til reformkontrakter var. Hvad har man fra dansk side fremført over for Kommissionen? Og var regeringen ikke enig i, at det vil være udemokratisk, hvis den ene regering forpligter den efterfølgende til at følge en reform i en kontrakt? Hvad ønskede regeringen at opnå med reformkontrakter? Som han så det, kunne man risikere at blive klogere efter at have indført en reform og så ønske at ændre den via et flertal i Folketinget.

Handels- og europaministerens respons til Nikolaj Villumsen var, at regeringen melder de relevante mål ind, og at den selv varetager implementeringen. Men da Danmark ikke er et euroland, er det frivilligt at være en del af reformkontraktordningen.

Nikolaj Villumsen mente det var heldigt, at Danmark ikke er et euroland. Han var dog bevidst om entusiasmen hos et flertal i Folketinget for at være tæt på den europæiske kerne og kunne derfor godt frygte en situation, hvor Danmark ender med at tilslutte sig reformkontrakterne. Han opfordrede derfor ministeren til at give indsigt i, hvad indholdet af kontrakterne kunne være. Hvis Folketinget skulle have mulighed for at påvirke, hvad man i fremtiden bliver bundet af i reformkontrakter, skulle diskussion finde sted nu.

Handels- og europaministeren uddybede, at han endnu ikke havde set et forslag om reformkontrakter, og at regeringen derfor heller ikke havde meldt noget ud. Udvalget ville blive inddraget senere i forløbet.

Nikolaj Villumsen gjorde opmærksom på, at der ikke var lang tid til mødet i Det Europæiske Råd den 17. december, og opfordrede ministeren til at komme i udvalget i så god tid som muligt, når Kommissionen forslag til reformkontrakter foreligger. En måned var ikke længe til at nå en stor folkelig debat om emnet.

Handels- og europaministeren svarede, at der var planlagt møde i Rådet for Almindelige Anliggender inden DER-mødet i december, hvilket gav lejlighed til at diskutere det.

2. Formandskabsrapport om implementering af Det Europæiske Råds konklusioner

– *Orientering fra formandskabet*

Rådsmøde 3274 – bilag 1 (samlenotat side 4)

Det Europæiske Råd 24-25/10-13 – bilag 12 (konklusioner fra DER-mødet 24-25/10-13)

Handels- og europaministeren: Det litauiske formandskab vil præsentere en faktuel oversigt over opfølgningen på de operative konklusioner og tidsfrister, som løbende er blevet udmeldt i Det Europæiske Råds konklusioner. Der er tale om et informationspunkt. Formålet med formandskabets oversigt er at sikre en effektiv opfølgning på møderne i Det Europæiske Råd, og dette formål støttes naturligvis fra dansk side. Herudover lægger regeringen vægt på en hurtig implementering af vækst- og beskæftigelsespagten som et middel til at hjælpe Europa ud af den økonomiske krise.

3. Præsentation ved Kommissionen af arbejdsprogrammet for 2014

– *Præsentation*

KOM (2013) 0739

Rådsmøde 3274 – bilag 1 (samlenotat side 6)

Handels- og Europaministeren: Kommissionen vil på rådsmødet præsentere sit arbejdsprogram for 2014. Programmet tager udgangspunkt i de spæde tegn på økonomisk fremgang, som kan spores efter 5 års global økonomisk og finansiell krise. I lyset af valget til Europa-Parlamentet i maj vil Kommissionen i begyndelsen af 2014 fokusere på at få vedtaget forslag, der allerede er på bordet. Det gælder bl.a. forslagene om en bankunion, forslagene i akten for det indre marked I og II og den digitale dagsorden. Disse prioritetsområder flugter i det store og hele godt med danske europapolitiske prioriteter. Derudover er der enkelte nye forslag, som primært relaterer sig til eksisterende forpligtelser og færdiggørelsen af tidligere arbejdsprogrammer.

4. Præsentation af den årlige vækstundersøgelse (2014)

– *Præsentation*

KOM (2013) 0800, SWD (2013) 0800

Rådsmøde 3274 – bilag 1 (samlenotat side 9)

Handels- og Europaministeren: Man forventer ydermere, at Kommissionen præsenterer den årlige vækstundersøgelse for 2014. Vækstundersøgelsen er startskuddet for det næste europæiske semester, og den er vigtig for de økonomiske reformer i medlemslandene. Den illustrerer styrker og svagheder i de førte politikker og er derfor en del af nøglen til at styrke ØMU'en. På Det Europæiske Råd i december vil der være en første drøftelse af vækstundersøgelsen. Herefter vil semesteret som bekendt løbe af stablen i 1. halvår af 2014. Europaudvalget vil få lejlighed til at drøfte vækstundersøgelsen med regeringen på et fælles samråd med Finansudvalget den 5. december 2013.

5. Eventuelt

Handels- og europaministeren: Til sidst vil jeg nævne, at den hollandske minister har anmodet om kort at redegøre for det nederlandske kompetencereview under punktet eventuelt. Der er alene tale om et informationspunkt.

Mette Bock spurgte, om regeringen overvejede at foretage en kompetenceafklaring på samme måde som hollænderne og briterne. Det kunne være et godt oplæg til det kommende europaparlamentsvalg.

Handels- og europaministeren understregede, at regeringen mener, at Danmarks værdier og interesser varetages bedst i et tæt europæisk samarbejde. Dertil kommer, at EU bør fokusere sin indsats på de områder, hvor de europæiske løsninger er nødvendige og rigtige, og hvor borgere efterspørger dem. Det er en balance, som regeringen holder øje med, men den har ingen planer om at skilte med en kompetencefordeling.

Pia Adelsteen var ikke i tvivl om, at der var fem partier i Folketinget, der gerne så Danmark så tæt på kernen som muligt, men hun undrede sig kraftigt over, at regeringen ikke ville sætte en grænse for EU's indblanding.

Handels- og europaministeren fremhævede, at traktatens grundlæggende konstruktion jo er den at opremse, på hvilke områder EU har og ikke har kompetence.

Pia Adelsteen sagde, at det da var meget muligt, at Lissabontraktaten definerer EU's kompetencer, men at EU-forslaget om kvindekvoter f.eks. ikke burde være en EU-kompetence. Som hun opfattede EU, vil de forsøge at overskride grænserne - traktat eller ej. Det ville derfor være ønskværdigt med nogle partier i Folketinget, der klart kan definere, hvor kompetencegrænserne går, og hvor man selv mener de skal gå.

Mette Bock ville gerne høre, om det ikke undrede ministeren at briterne og hollænderne var i gang med en kompetenceafdækning, hvis grænserne var så klart trukket op.

Handels- og europaministeren mente, at man må befinde sig i en parallelvirkelighed, hvis man gør sig den ekstremt naive forestilling, at man kan lave et udtømmende kompetencekatalog for det europæiske samarbejde.

Pia Adelsteen replicerede, at ingen jo havde sagt, at en sådan liste skulle være udtømmende.

Handels- og europaministeren ville gerne vide, hvilke områder man ikke skal vurdere hvorvidt hører under EU-kompetence, ifølge Dansk Folkeparti.

Pia Adelsteen mente, det ville være nyttigt med klart definerede grænser. Disse grænser kan bevæge sig, men det gik hun også ud fra at ministeren var indforstået med.

Mette Bock syntes, det var uforskammet af ministeren at sige, at man befinder sig i en parallelverden, fordi man ønsker en afdækning af kompetencer. Mente ministeren, at den hollandske og den britiske regering befinder sig i en parallelverden?

Handels- og europaministeren forklarede, at hans udtalelse om at leve i en naiv parallelverden gik på forestillingen om at lave et udtømmende kompetencekatalog. Han havde også noteret sig, at Pia Adelsteen var trådt ind i virkelighedens verden ved at sige, at hun godt var klar over, at kompetencegrænserne hele tiden kan bevæge sig.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3273 (udenrigsanliggender inkl. forsvar) den 18.-19. november 2013

L 1. Det østlige partnerskab

– *Politisk drøftelse*

JOIN (2013) 0004

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Det Europæiske Råd 24-25/10-13 – bilag 12 (konklusioner fra DER-mødet 24-25/10-13)

Udvalgsmødereferat:

Rådsmøde 3267 – bilag 2 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender 21/10-13)

EUU alm. del (13) – bilag 75 (fortroligt) (side 105, senest behandlet i EEU 11/10-13 som lukket punkt) dtfo.ft.dk

EUU alm. del (11) – bilag 126 (side 24, forhandlingsoplæg vedr. Ukraine forelagt 7/10-11)

Den fungerende formand orienterede om, at punktet ville blive afviklet for lukkede døre.

2. Sydlige naboer (Syrien, Libyen og Egypten)

– *Politisk drøftelse/(Evt.) Rådskonklusioner*

JOIN (2013) 0022

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 5)

Udvalgs mødereferat:

Rådsmøde 3267 – bilag 2 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender 21/10-13)

Handels- og europaministeren: På rådsmødet forventer man en drøftelse af konflikten i Syrien og af situationen i Egypten og Libyen. Hvad angår konflikten i Syrien, forventes fokus i høj grad at være på de regionale konsekvenser, som bliver stadig sværere for nabolandene, herunder især Libanon, Jordan og Irak.

FN har for nylig opjusteret de humanitære tal for konflikten, og de taler deres tydelige sprog: 9,3 millioner af Syriens 23 millioner indbyggere har behov for humanitær assistance, og omkring 6,5 millioner syrere er internt fordrevne. Derudover er flere end 2,2 millioner mennesker flygtet ud af Syrien og langt over halvdelen af dem til enten Libanon eller Jordan. Her slår flygtningene sig ofte ned i lokalsamfund uden for FN's lejre, hvilket i stigende grad skaber sociale og økonomiske udfordringer. Det samme gør sig gældende i Irak, især i det kurdiske område. Syrienkonflikten har yderligere destabiliseret Irak sikkerhedsmæssigt. Aktuelt søger ekstremistiske grupper som Islamic State of Iraq, der er knyttet til Al-Nusra Fronten i Syrien, at opildne til sekterisk konfrontation gennem omfattende terror rettet mod civile. Alene i oktober blev 979 personer dræbt i terrorhandling, der desuden sårede 1.902 personer. Dermed var oktober 2013 den blodigste måned siden afslutningen af den sekteriske borgerkrig i 2008.

Mens især Irak oplever en voldsom vækst i terroranslag, bærer Libanon og Jordan en kæmpe byrde med at tage sig af de mange flygtninge, og begge lande har et stort behov for yderligere støtte. På rådsmødet vil vi derfor diskutere, hvad EU kan gøre. Jeg forventer i den sammenhæng, at der vil blive vedtaget rådskonklusioner, der opfordrer til at støtte nabolandene.

Fra dansk side har vi med vores humanitære hjælp på i alt 460 mio. kr. bidraget til indsatsen i både Syrien og i nabolandene. Derudover har Danmark påtaget sig ansvaret for at planlægge og igangsætte et ambitiøst regionalt beskyttelsesprogram, der skal støtte både de syriske flygtninge i nabolandene og de hårdest belastede modtagersamfund.

FN's og OPCW's (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons) arbejde med at destruere Syriens kemiske våben skrider planmæssigt frem. OPCW bekræfter, at de første to faser af håndteringen af de kemiske våben er tilendebragt. Forude venter nu en tredje fase, som dog indebærer de hidtil største udfordringer. De kemiske våben skal nu transporteres ud af Syrien og til det sted, hvor de skal destrueres. Det er en svær, men meget vigtig opgave, som jeg forventer bred opbakning til på rådsmødet. Danmark bakker naturligvis også op om det videre arbejde. Som bekendt har Danmark tilbudt et per-

sonbeskyttelseshold til missionen og tilbudt at stå for søtransporten af de kemiske våben ud af Syrien med tilhørende eskorte. Danmark har også støttet missionen finansielt med 4 mio. kr.

På rådsmødet vil de intensiverede bestræbelser på at få fastlagt en dato og et format for den såkaldte Genève II-konference også blive diskuteret. Det er meningen, at konferencen skal bringe parterne til forhandlingsbordet med henblik på at sætte rammerne for en politisk løsning. Sikkerhedsresolution 2118 opfordrede til at afholde konferencen snarest muligt. Man arbejder på, at det kan ske inden årets udgang. Det bakker Danmark fuldt op om. Et vigtigt skridt i den retning blev taget på den syriske oppositionskoalitions generalforsamling den 11. november, da koalitionen formelt erklærede sig parat til at deltage i Genève II-konferencen under forudsætning af, at forhandlingerne sigter på at oprette en overgangsregering uden deltagelse af Bashar al-Assad. Danmark har hele tiden opfordret koalitionen til at engagere sig i forhandlingerne, og derfor hilser vi også koalitionens udmelding velkommen. Der er intet alternativ til en politisk løsning.

På rådsmødet er der desuden lagt op til en kort drøftelse af situationen i Egypten, som fortsat giver anledning til bekymring. Danmark står bag EU's opbakning til national forsoning. Det er afgørende, at overgangsmyndighederne fortsat overholder den såkaldte køreplan – en roadmap – for en tilbagevenden til civilt og demokratisk styre. Det er desuden afgørende, at køreplanen implementeres i ånd såvel som i bogstav. Alle demokratiske og ikkevoldelige aktører bør have mulighed for at deltage i en politisk proces. Grundlæggende menneskerettigheder skal respekteres; det omfatter også ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og ikke mindst retten til en retfærdig rettergang. Alle egyptiske borgeres rettigheder skal opretholdes uafhængigt af religiøs baggrund, politisk overbevisning og køn.

Rådet forventes også at drøfte Libyens forværrede sikkerhedsmæssige situation og den politiske udvikling. Sikkerhedssituationen er præget af myndighedernes mangel på kontrol med militser og bevæbnede grupper. Politisk er situationen præget af stigende polarisering mellem partierne, hvilket har ført til svækkelse af regeringen og forsinkelse af transitionskøreplanen. Næste skridt er at afholde valg til en forfatningsforsamling; det forventes at finde sted i december 2013. Danmark og EU bakker fuldt op om en national forsoning og et bredt samarbejde om transitionsprocessen i Libyen. De seneste tragiske drukneulykker med migranter i Middelhavet har understreget behovet for EU's civile CSDP-mission i Libyen (EUBAM), der er rettet mod styrkelse af kontrollen med landets lange grænser. Det forventes, at man vedtager rådskonklusioner om Libyen.

Mette Bock spurgte til forventningen til at finde et land, der har kapaciteten og viljen til at foretage destruktionen af kemiske våben. Og kunne ministeren sige noget om flygtningestrømmene til Libanon og Jordan? Da Udenrigsudvalget besøgte begge lande i foråret, kom flere tusinde flygtninge over grænsen hver eneste nat. Var strømmen af flygtninge aftagende eller tiltagende?

Nikolaj Villumsen var tilfreds med, at regeringen var vendt tilbage til et standpunkt, der ikke gav noget alternativ til en politisk løsning i Syrien. Derfor var det også vigtigt at få

Geneve II-konferencen op at stå. Han opfordrede ministeren til at ansøre til, at EU følger FN, der i sin seneste rapport anbefaler, at man genindfører den våbenembargo, som EU besluttede at ophæve. Det vil være altafgørende for at få parterne til forhandlingsbordet. Det syriske regime er uden tvivl den største synder, men der bliver også begået uhyrligheder blandt oprørerne. P.t. kan der sendes - og det bliver der måske også - våben, som bidrager til borgerkrigen i Syrien, og FN mener, at det giver de fornuftige kræfter i Syrien en illusion om, at det fortsat er gennem krig, at de skal vinde.

Hvad Egypten angår, fremhævede Nikolaj Villumsen, at det efterhånden står klart, militæret har reetableret sig, og han håbede, at regeringen ville give udtryk for, at det er uacceptabelt.

Handels- og europaministeren sagde til Mette Bock, at næste skridt i afklaringen om de kemiske våben var mødet den 15. december i OPCW, og at han ville melde tilbage, efterhånden som processen skrider frem.

Ministeren fandt det naturligvis forfærdeligt, at der opholder sig 2,6 millioner syrere i områder uden adgang til humanitære organisationer, og at 2,2 millioner er flygtet ud af Syrien. Nu, hvor vinteren står for døren, vil lidelserne blive endnu større.

Ministeren opfattede Nikolaj Villumsens udtalelser under dette punkt som en kommentar snarere end som et spørgsmål.

Per Stig Møller spurgte, om ministeren kunne oplyse, hvor meget EU's støtte er faldet efter Det Muslimske Broderskab blev fjernet. Og ville EU skifte kurs i lyset af, at Rusland nu overtager aftalerne med Egypten? Det var endnu et eksempel på, at Rusland rykker ind, der hvor EU holder sig for fin. Han ville desuden gerne vide, i hvilken grad EU's eventuelle indblanding i Egypten er velovervejet. Præsident Mursis forfatning blev til på grundlag af et snævert flertal, nu er broderskabet væk og al-Sisi prøver at få lavet en ny forfatning. Skal egypterne straffes for det?

I spørgsmålet om Syrien ville han gerne vide, hvem der skal deltage i Geneve II-konferencen. Hvem består koalitionen af? Og ville Assad og kurderne blive accepteret som parter i Genève? Hvis det stadig stod uklart, ville han gerne have ministeren til at bekræfte det. I en afsluttende bemærkning sagde Per Stig Møller, at han havde svært ved at se logikken i, at den danske regering går ind for at vælte Assad, men samtidig er imod danske soldaters deltagelse.

Handels- og europaministeren gjorde opmærksom på det relevante i, at alle aktører, der måtte have en indflydelse på situationen, deltager i fredsforhandlingerne. I sidste ende var det op til parterne at blive enige om, hvem der skal deltage. Han anså det for centralt, at deltagere i Genève II accepterer Genèvekommunikatet, som danner basis for en politisk løsning. Han bekræftede i øvrigt over for Per Stig Møller, at kurderne er en del af koalitionen op til Genève II.

Om Egypten og støtte til Det Muslimske Broderskab sagde ministeren, at EU's støtte under Morsi i forvejen var lav, og at der nu ingen støtte ydes, idet man afventer implementeringen af den nye køreplan.

Per Stig Møller ville gerne have bekræftet, om kurderne vil indgå i Genève-konferencen som deltagere.

Handels- og europaministeren fremhævede, at regeringens holdning var, at da kurderne har indflydelse på situationen, bør de også deltage, men at det i sidste ende var op til parterne at blive enige om, hvem der skal deltage.

3. Migrationsspørgsmål i Middelhavet (Opfølgning på Det Europæiske Råd den 24.-25. oktober 2013)

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 8)

Det Europæiske Råd 24-25/10-13 – bilag 12 (konklusioner fra DER-mødet 24-25/10-13)

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, CSDP (forberedelse af Det Europæiske Råd den 19.-20. december 2013)

– *Rådskonklusioner*

KOM (2013) 0542

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 10)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (13) – bilag 29 (side 1639, forsvars- og sikkerhedsindustri forelagt EEU 20/9-13)

EUU alm. del (12) – bilag 360 (side 1045, EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik senest behandlet i EEU 19/4-13)

Handels- og europaministeren: I forlængelse af forsvarsministerens forelæggelse af forsvarsdelene på rådsmødet vil jeg orientere udvalget om punktet om den fælles sikkerheds og forsvarspolitik (CSDP'en), der vil være på dagsordenen for rådsmødet for udenrigsanliggender og forsvarsanliggender den 18. og 19. november. Som forsvarsministeren nævnte, vil der mandag være en fælles session for forsvarsministre og udenrigsministre. Fra dansk side deltager forsvarsministeren og udviklingsministeren i mødet.

På linje med forsvarsministeren vil jeg gerne fremhæve, at der er et bredt ønske om, at de europæiske lande sender et stærkt signal om, at evnen til at håndtere kriser og konfliktsituationer skal styrkes. Vores møder i næste uge vil bidrage til at sætte scenen for de drøftelser, der skal finde sted mellem stats- og regeringscheferne i december måned. Der er bred enighed om, at drøftelserne er nødvendige – og i øvrigt rigtigt timet. Flere og flere ser mod EU, når der skal løftes krisestyringsopgaver på den internationale scene, og ønsker, at EU spiller en større rolle. Der skal vi kunne levere.

Forsvarsministeren har allerede fremlagt elementerne om styrkelsen af de europæiske kapaciteter og den europæiske forsvarsindustri. Jeg vil fokusere på punktet om at styrke effektiviteten og synligheden af EU's krisestyringsmissioner. Danmark vil lægge særlig vægt på, at EU i endnu højere grad udnytter, at EU råder over hele værktøjskassen til krisestyring - lige fra udviklings- og humanitær bistand til handelspolitik og civile og militære krisestyringsmissioner. Danmark vil arbejde hårdt for, at styrket samtænkning (også kaldet comprehensive approach) bliver en del af konklusionerne fra Det Europæiske Råd. Samtænkningen og derved en bedre udnyttelse af EU's forskellige værktøjer har været en dansk mærkesag siden formandskabet i 2012. Vi vil derfor også arbejde for at holde presset på Kommissionen og på udenrigsrepræsentanten for at præsentere den fælles meddelelse om samtænkning, de allerede sidste år forpligtede sig til at udarbejde. Fra dansk side vil vi understrege, at det er vigtigt, at meddelelsen følges af konkret udmøntning. Øget samtænkning vil også bidrage til bedre og mere effektive civile missioner, der også udgør en dansk mærkesag.

Danmark er en aktiv bidragsyder til EU's civile krisestyring. Vi bidrager meget i forhold til vores størrelse og besætter rigtig mange poster i EU's missioner. Samtidig er størstedele-

len af EU's krisestyringsmissioner civile missioner – f.eks. træning af politi i Afghanistan, kapacitetsopbygning inden for grænsekontrol i Libyen og opbygning af retssektoeren i Kosovo. Derfor vil vi fortsat kæmpe for bedre missioner. Missionerne skal hurtigere af sted, de skal være mere effektive, og de skal fra start til slut tænkes ind i det samlede EU-engagement i området.

Fra dansk side vil vi også støtte stærkt op om et øget samarbejde med partnere. Det gælder særlig FN og NATO, hvor vi både skal koordinere egne indsatser, men også må have ambitioner om at fremme et konkret samarbejde mellem vores organisationer. Vi skal samtidig ikke glemme de regionale partnere. For at tage et konkret eksempel er vores samarbejde med Den Afrikanske Union nødvendigt for at kunne bidrage effektivt til konfliktløsning og krisestyring i Afrika.

Med ovenstående in mente er det også vigtigt for mig at understrege, at DER ikke bliver endemålet for processen. Vi vil fra dansk side arbejde for, at det bliver en solid platform og giver en stærk strategisk retning for det videre arbejde med at styrke den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.

5. (Evt.) Bosnien-Hercegovina

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 16)

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

6. EU-Kina-topmødet

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 18)

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

7. (Evt.) Cuba

– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (udenrigsanliggender) den 18.-19.november 2013, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*

KOM (2013) 0221

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 20)

KOM (2013) 0221 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat af 30/5-13)

8. EU's oversøiske lande og territorier (OLT-ordningen)

– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (udenrigsanliggender) den 18.-19.november 2013, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 22)

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

9. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP)-operationer

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3273 – bilag 1 (samlenotat side 25)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (13) – bilag 29 (side 1639, forsvars- og sikkerhedsindustri forelagt EEU 20/9-13)

10. Eventuelt

11. Siden sidst

FO Punkt 4. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om kliniske forsøg med humanmedicinske lægemidler og om ophævelse af direktiv 2001/20/EF

– *Tidlig forelæggelse*

Forelæggelse ved sundhedsministeren

KOM (2012) 0369

KOM (2012) 0369 – bilag 2 (samlenotat)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (12) – bilag 472 (side 1388, senest behandlet i

EUU 7/6-13)

Sundhedsministeren: Kommissionens forslag til en ny forordning om kliniske forsøg med humanmedicinske lægemidler blev fremsat den 17. juli sidste år.

Kliniske forsøg er uundværlige for udviklingen af lægemidler og for overvågningen af sikkerheden ved markedsførte lægemidler – og dermed for en løbende forbedring af den medicinske behandling. Med forordningsforslaget sikrer vi mere ensartede rammer for gennemførelse af kliniske lægemiddelforsøg i EU. Det er især til gavn for virksomhederne og forskerne, fordi det vil blive nemmere at gennemføre kliniske forsøg, som finder sted i mere end et medlemsland. I dag skal virksomheder og forskere, som ønsker at gennemføre et forsøg i flere medlemslande, ansøge i hvert enkelt land efter de procedurer, der gælder i det pågældende land. Det oplever virksomheder og forskere ofte som en tung og unødvendigt tidskrævende proces.

Formålet med forordningsforslaget er at fastholde, at et stort antal kliniske forsøg gennemføres i EU – i stedet for at de gennemføres i Kina, USA eller Indien. At det bliver lettere og dermed mere attraktivt for virksomheder og forskere at gennemføre forsøg i EU, der kan bidrage til, at der kommer øget vækst i Danmark og EU. Og det er jo et af de områder, hvor vi står stærkt, men hvor vi også kan se, at vi taber terræn.

Det er regeringens vurdering, at forhandlingerne om forordningsforslaget nu bevæger sig ind i en afgørende fase. Det litauiske formandskab prioriterer sagen højt og har påbegyndt de indledende drøftelser med Europa-Parlamentet. Samtidig drøftes sagen fortsat på arbejdsgruppeniveau i Rådet med henblik på at fastlægge en fælles forhandlingslinje over for Parlamentet. Det er derfor vigtigt, at vi får fastlagt en dansk position, så vi kan stå så stærkt som muligt i de videre forhandlinger. Det er baggrunden for, at jeg forelægger forordningsforslaget til forhandlingsoplæg her i dag.

Kliniske forsøg gennemføres til brug for mange forskellige formål, især til dokumentation i ansøgninger om markedsføringstilladelse til lægemidler og dermed til dokumentation for den lægemiddelbehandling, som patienterne tilbydes. Direktivet fra 2001 om anvendelse af god klinisk praksis ved gennemførelse af kliniske forsøg har på vigtige områder forbedret forsøgenes sikkerhed, deres etiske forsvarlighed og pålideligheden af forsøgsdata.

Alle aktører på området – patienter, industri og forskere – har imidlertid også kritiseret direktivet, fordi direktivets bestemmelser har forsinket godkendelsesprocessen og forhøjet udgiftsniveauet for at gennemføre forsøg. Antallet af kliniske forsøg i EU er faldet med 25 pct. i perioden fra 2007 til 2011. Selv om det faldende antal forsøg ikke udelukkende skyldes kravene i direktivet fra 2001, vurderes det, at det er nødvendigt at ændre reglerne. Forordningsforslaget skal derfor erstatte direktivet fra 2001. Forslaget fremsættes som en forordning – altså med umiddelbar retskraft – for at sikre ens regler for godkendelse, gennemførelse og overvågning af kliniske forsøg i hele EU.

Forslaget fastsætter bl.a. de frister, som skal gælde for myndighedernes behandling af ansøgninger om gennemførelse af kliniske forsøg. Regeringen mener, at der ved fastlæggelsen af tidsfristerne bør tages højde både for hensynet til en effektiv behandling af ansøgningen og for det nødvendige tidsforbrug til både etiske og lægemiddelfaglige vurderinger af ansøgningerne, så vi kan fastholde den høje patientsikkerhed og kvalitet i forsøg i EU, vi har i dag.

Godkendelsesprocedurerne i den nye forordning bliver langt mere komplekse end i dag. Det hænger sammen med, at vurderingerne af ansøgninger med deltagelse af flere medlemslande kræver et stort koordinationsarbejde imellem medlemslandene. Men samlet set bliver det en stor gevinst for virksomheder og forskere, at de kan nøjes med at ansøge et sted. Trods den større koordinationsopgave, er det vigtigt, at vi ved fastsættelsen af sagsbehandlingstiderne har det overordnede mål for øje – nemlig at gøre det attraktivt at gennemføre forsøg i EU ved at sikre, at virksomheder og forskere kan igangsætte forsøg uden unødigt ventetid.

FO Det er efter regeringens opfattelse nødvendigt med en balanceret tilgang til spørgsmålet om frister, så vi samtidig sikrer, at der ikke gives tilladelse til forsøg, som kan medføre unødigt skade på forsøgspersonerne. Regeringen vil derfor arbejde aktivt for, at der fastsættes rimelige sagsbehandlingsfrister, som tager højde for, at virksomheder og andre ansøgere hurtigt kan igangsætte forsøg, samtidig med at der tages højde for myndighedernes nødvendige tidsforbrug til etiske og lægemiddelfaglige vurderinger af ansøgningerne. Fra dansk side arbejdes der samtidig aktivt for, at der indføres differentierede tidsfrister, så ansøgninger om forsøg med allerede godkendte lægemidler og forsøg, som alene gennemføres i et medlemsland, skal behandles på kortere tid end andre forsøg.

Med det seneste kompromisforslag fra formandskabet er der ikke lagt op til at differentiere fristerne for forskellige typer af forsøg, så her er vi ikke i mål. Vi vil fra dansk side ikke modsætte os en løsning, som den, der ligger nu, men vi mener afgjort, vi kan komme længere i forhold til at nedbringe de maksimale sagsbehandlingstider i forordningen, særlig for de mere ukomplicerede ansøgningers vedkommende.

Et andet vigtigt hensyn er, at forordningen ikke må forringe mulighederne for at bedrive vigtig klinisk forskning. I den sammenhæng kan jeg – hvilket er lidt teknisk – nævne, at begrebet clinically relevant benefit er blevet tilføjet i forordningsforslaget på foranledning af en række lande. Med begrebet tilføjes det, at der skal være en klinisk relevant fordel

for forsøgspersonen ved at deltage i kliniske forsøg, som gennemføres på mindreårige, personer uden handleevne eller i akutte situationer. Regeringen finder overordnet, at begrebet helt bør udgå, fordi der ikke altid er klinisk relevante fordele for forsøgspersonen i de tidligere faser af kliniske forsøg, selv om der måske vil være klinisk relevante fordele på lang sigt. Der kan med tilføjelsen af begrebet blive skabt usikkerhed om muligheden for fortsat at kunne gennemføre visse typer af forsøg. Det har dog næppe været hensigten med forslaget at indskrænke mulighederne for at gennemføre kliniske forsøg unødigt, og man drøfter fortsat mulige løsninger på arbejdsgruppeniveau. I den forbindelse vil regeringen arbejde aktivt for, at muligheden for at gennemføre fase I forsøg ikke indskrænkes i forhold til de gældende EU-regler, herunder særlig i forhold til forsøg med mindreårige forsøgspersoner.

Det er regeringens synspunkt, at der skal være størst mulig åbenhed om resultaterne fra kliniske forsøg med lægemidler. Men det er samtidig vigtigt, at vi også tager hensyn til, at virksomhederne skal kunne se en fordel i at investere i forskning og udvikling af nye produkter. Virksomhederne skal derfor vide, at der er en beskyttelse af rettighederne til deres produkter. Det fordrer en vis balance i, hvilken viden der er fuld offentlig adgang til, særlig inden et produkt er blevet markedsført. Spørgsmålet om åbenhed drøftes fortsat i arbejdsgruppen, og jeg forventer, at det også bliver et centralt emne i drøftelserne med Europa-Parlamentet.

Regeringen vil på linje med Europa-Parlamentet arbejde aktivt for, at der skabes størst mulig åbenhed om kliniske forsøgsdata. Det vil vi bl.a. gøre ved, at det resumé, som skal indsendes inden for 1 år efter det kliniske forsøgs afslutning, suppleres med et resumé i lægmandssprog, som indsendes af sponsor til EU-databasen. På den måde kan interesserede borgere, journalister, læger og andre rimelig let få et overblik over resultaterne af et gennemført forsøg uden at have en særlig indsigt i læsningen af den type dokumenter.

Samtidig vil vi på linje med Europa-Parlamentet arbejde for, at hovedrapporter fra kliniske studierapporter offentliggøres, efter der er givet tilsagn eller afslag på en ansøgning om markedsføringstilladelse. Der bør dog altid være en konkret vurdering af, om der er personfølsomme oplysninger eller kommercielt fortrolige oplysninger, som bør undtages fra offentliggørelse.

Regeringen mener, at særlige akutforsøg bør kunne gennemføres med både børn og voksne som forsøgspersoner uden betingelse om, at forskningsprojektet skal komme den enkelte forsøgsperson til gavn, når forskningsprojektet til gengæld kommer den patientgruppe til gavn, som forsøgspersonen tilhører og selvfølgelig under iagttagelse af, at der værnes om forsøgspersonens sikkerhed. Det er et synspunkt, som vi indtil videre ikke har haft held til at komme i gennem med i Rådet, men som vi fra dansk side vil arbejde aktivt for at sikre i de videre forhandlinger.

Det sidste og helt centrale element, jeg vil nævne, er opbygningen af den nye EU-portal med oplysninger om kliniske forsøg. I dag findes der kun en frivillig koordinationsmetode mellem myndighederne i de tilfælde, hvor et forsøg gennemføres i flere lande. Det bety-

der, at virksomheder og forskere i dag skal sende relevante dokumenter til alle myndigheder i de lande, hvor forsøget gennemføres. Virksomheder og forskere vil derfor spare mange administrative ressourcer ved, at der opbygges en ny EU-portal samtidig med den nye forordning. Omkring en fjerdedel af de ansøgte forsøg i EU gennemføres i mindst to medlemsstater. I Danmark gennemføres to tredjedele af alle forsøg i flere europæiske lande. I Danmark vil virksomhederne og forskere derfor få stor gavn af den nye godkendelsesprocedure, fordi de med det nye forordningsforslag kan sende alle dokumenter via EU-portalens.

Det er regeringens vurdering, at et udbygget og velfungerende it-system på EU-niveau er afgørende for, at landene kan samarbejde effektivt om vurderinger af ansøgninger om kliniske forsøg. Vi vil derfor indstille, at der fra dansk side lægges afgørende vægt på, at forordningen først bør finde anvendelse, når EU-portalens og -databasens kan fungere i praksis. Som sagen ligger nu, er der bred enighed om, at den nye forordning først kan fungere, når den bagvedliggende teknologi er på plads. Når den nye forordning er forhandlet på plads, må de nuværende danske regler på området gennemgås grundigt, så der kan tages højde for forordningens regler, der som nævnt vil være direkte gældende. Så der skal ses på lægemiddellovgivningen og lovgivningen om det etiske komité-system – altså reglerne for, hvornår et sundhedsvidenskabeligt forskningsprojekt kan udføres. Og når det drejer sig om komité-systemet, er det i forordningen understreget, at det er et nationalt anliggende. Der er dog forslag til regler – eksempelvis om samtykke og godkendelse – som er relevante for komité-systemets virke, og som vi må tage højde for. Udgangspunktet for reglerne flugter med de danske, nemlig at hensynet til forsøgspersonens rettigheder, sikkerhed og velbefindende går forud for samfundsmæssige interesser i at skabe ny viden.

Til slut vil jeg sige, at der er tale om et vigtigt forslag, hvor der tegner sig et fornuftigt forhandlingsresultat, som vi efter min opfattelse bør kunne bakke op om fra dansk side. På den baggrund lægger regeringen op til, at Danmark tilslutter sig forordningsforslaget.

Pia Adelsteen sagde, at forslaget især gavner virksomheder og forskere. Men som samlenotatet siger, skal forsøgspersonens rettigheder, sikkerhed og velfærd også beskyttes. Og der står samtidig, at de nye retningslinjer indebærer, at der på visse betingelser kan hentes informeret samtykke og gives information om det kliniske forsøg, efter det er begyndt. Hvordan i alverden beskytter man så forsøgspersonens rettigheder, sikkerhed og velfærd? Det bekymrede hende. Hun var også bekymret over, at direktivet blev gjort til en forordning. Det gavnede måske virksomheder og forskere, men nok ikke forsøgspersonerne. Hun mente, at man må diskutere spørgsmålet nationalt, og det sker ikke, hvis det gennemføres som en direkte gældende forordning.

Mette Bock betragtede en forenkling og en opdatering af reglerne som et kæmpestort fremskridt. Hun fandt det positivt at differentiere erstatningsmuligheder og tidsfrister og var også glad for, at regeringen ikke anerkender den stiltiende accept, men presser på for, at der skal foreligge formelt samtykke. Mette Bock ville gerne have bekræftet, at det var rigtigt forstået. Hun håbede, det var muligt at komme med en pejling over, hvilke

statsfinansielle merudgifter, forslaget vil udløse. I modsat fald var det bekymrende. Mette Bock spurgte om, hvorvidt man kan shoppe rundt mellem medlemsstaterne. Hun fremhævede, at erstatningsmulighederne er knyttet til risikovurderingen, således at forsøg, der vurderes at have en lav risiko, ikke indebærer de samme erstatningsmuligheder for forsøgspersonen som forsøg, der vurderes at være mere risikable. Men hvilken konsekvens vil det have for erstatningsudmålingen, hvis risikovurderingen viser sig at være forkert?

Nikolaj Villumsen meddelte, at Enhedslisten ikke støtter forhandlingsoplægget.

NOT

Sundhedsministeren takkede for opbakningen til et forslag, der vil gøre det nemmere at bedrive klinisk forskning til gavn først og fremmest for patienter og også for dansk vækst. Danmark står, selv om man taber terræn, stadig stærkt i forhold til klinisk forskning. På Pia Adelsteens og Mette Bocks spørgsmål angående forsøg i akutte situationer, svarede ministeren, at der allerede er regler, der gør det muligt, i Danmark. Her bruger man også forsøgsværger, som er to uafhængige læger, der skal samtykke på patientens vegne. Så snart patienten er habil, skal samtykket indhentes. Det giver mening, fordi man kan frembringe ny viden, der kommer patientgruppen til gavn. Der vil også efter forordningen være regler for, hvornår man må påbegynde forskning i akutte situationer. Ministeren tilbød at sammenholde de danske regler med forordningsforslaget og sende det over på skrift, da der var tale om relativt kompliceret stof. Hun svarede Mette Bock, at merudgifterne er til at etablere EU-portaler for, og hun kendte endnu ikke størrelsesordenen. Med hensyn til erstatningsudmåling og risikovurdering svarede hun Mette Bock, at hun ville vende tilbage med en skriftlig besvarelse. Hun opfattede Pia Adelsteens bemærkninger om direktiv kontra forordning som en politisk tilkendegivelse snarere end et spørgsmål. To tredjedele af danske forsøg gennemføres i andre lande, det giver et stort bureaukrati, og det giver mening at koordinere og ensrette dette.

Per Stig Møller meddelte at Det Konservative Folkeparti og Venstre støtter forhandlingsoplægget. I forbindelse med høringen havde Danske Regioner, Lægeforeningen og Region Nordjylland, Sjælland og Den Nationale Videnskabsetiske Komité (DNVK) skrevet, at det vil kræve væsentlige ændringer af det danske komitéssystem. Hvordan så regeringen på det?

Pia Adelsteen mente, at samlenotatet var blevet oversendt sent, i forhold til at der bedes om mandat til et forslag, der berører nogle etiske regler. Hun spurgte, om pårørende i akuttilfælde involveres. Hun var bekymret for, at forsøgsværgerne kunne have en faglig interesse i at gennemføre forsøgene.

Sundhedsministeren svarede Per Stig Møller, at hun ikke vidste, om ændringerne i det videnskabsetiske komitéssystem vil gøre det mindre fleksibelt end i dag, hvor regionerne kan samarbejde og specialisere sig på hver sit område. Det troede hun umiddelbart de kunne fortsætte med. Ændringerne kommer primært til at handle om tidsfrister, og man må muligvis se på den nuværende arbejdsproces, men det kan man ikke vurdere endnu. Regeringens tilgang er, at der skal balanceres mellem patientsikkerhed og mulighederne

NOT

for klinisk forskning. Ministeren svarede Pia Adelsteen, at når der ikke er lavet en oversigt over reglerne for forskning i akutte situationer, er det fordi, den ikke adskiller sig fra de nuværende regler. Ministeren tilbød at lave et notat om det. Forskning i akutte tilfælde skal ikke svæve frit, forskningskonceptet skal stadig være godkendt af den videnskabs-etiske komité. Læger kan altså ikke bare spontant begynde at forske, hvis nogen falder om på gaden.

Pia Adelsteen ville gerne have haft nuanceforskellene mellem EU-reglerne og de danske regler forklaret i bedre tid. Hvad akutte tilfælde angår, bekymrede det hende, at ændringerne af godkendte forsøg kun skal godkendes igen, hvis der er væsentlige ændringer af forsøgspersonernes sikkerhed og rettigheder eller den faglige gyldighed, men hvem skal vurdere, om der er det? Forskerne selv? Selv om en ny godkendelsesproces kan forsinke et forsøg, syntes hun, at det var for usikkert med hensyn til patientsikkerhed. Og hun var principielt imod at gøre direktivet til en forordning. Dansk Folkeparti støttede altså ikke mandatet.

Sundhedsministeren sagde, at regeringen ikke var gået så meget ned i det med forskning i akutte situationer, fordi det var meget teknisk, men hun ville gerne klargøre det mere i det svar, der ville blive sendt over. Forslaget i den nuværende form kræver, at der skal være klinisk relevante fordele på kort sigt for forsøgspersonen. På langt sigt vil der nogle gange være fordele for patientgruppen, og regeringen vurderer, at de nuværende danske regler bedre tager højde for disse.

Den fungerende formand konkluderede, at der ikke var flertal imod forhandlingsoplægget, idet kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten havde ytret sig imod det.

Punkt 5. Siden sidst:

Orientering vedr. forslag til direktiv om fremstilling, præsentation og salg af tobak og tobaksrelaterede produkter "Tobaksvaredirektivet"

KOM (2012) 0788

– *Status*

Forelæggelse ved sundhedsministeren

KOM (2012) 0788 – bilag 13 (henvendelse af 16/10-13 fra DADAFO om den videre vej for e-damp/e-cigaretter)

KOM (2012) 0788 – bilag 12 (henvendelse af 27/7-13 fra Dansk E-damper Forening om en indføring og forklaring af problematikker ang. e-cigaretter)

KOM (2012) 0788 – bilag 11 (henvendelse af 17/6-13 fra Professor Martin Jarvis m.fl. vedr. tobaksdirektivet og snus)

KOM (2012) 0788 - bilag 5 (Folketingets udtalelse)

KOM (2012) 0788 - bilag 3 (henvendelse af 22/2-13 fra Hjerteforeningen og Danmarks Lungeforening om tobaksvaredirektivet)

KOM (2012) 0788 - svar på spørgsmål 1

KOM (2012) 0788 - svar på spørgsmål 2

KOM (2012) 0788 - svar på spørgsmål 3

KOM (2012) 0788 - svar på spørgsmål 4

KOM (2012) 0788 - svar på spørgsmål 5

KOM (2012) 0788 - svar på spørgsmål 7

KOM (2012) 0788 - svar på spørgsmål 9

KOM (2012) 0788 - svar på spørgsmål 10

KOM (2012) 0788 – svar på spørgsmål 13

KOM (2012) 0788 – svar på spørgsmål 14

KOM (2012) 0788 – svar på spørgsmål 16

KOM (2012) 0788 – svar på spørgsmål 18

KOM (2012) 0788 – svar på spørgsmål 19

EU-note (12) - E 14 (notat af 14/1-13)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (12) – bilag 487 (side 1412, forhandlingsoplæg forelagt i EEU 12/6-13)

EUU alm. del (12) - bilag 350 (side 1008, samråd med sundhedsministeren vedr. samrådsspørgsmål P 4/4-13)

EUU alm. del (12) - bilag 395 (side 1150 FO, forhandlingsoplæg forelagt i EEU 8/5-13) (fortroligt - dtfo.ft.dk)

EUU alm. del (12) - bilag 300 (side 927, senest behandlet i EEU 1/3-13) (fortroligt - dtfo.ft.dk)

Sundhedsministeren: Jeg vil gerne give en orientering til udvalget. Det er ikke helt normal procedure, men det er et emne, der har optaget udvalget meget, og derfor mener jeg, det ville være godt at gøre. På sundhedsministrenes rådsmøde i juni blev vi enige om en generel indstilling, som alle med undtagelse af fire medlemslande kunne bakke op om.

Efterfølgende har Europa-Parlamentet ved afstemningen den 8. oktober givet mandat til, at ordføreren kunne indlede forhandlinger med Rådet. Det er meget glædeligt, at processen frem mod et samlet kompromis mellem Rådet og Parlamentet nu er påbegyndt.

Jeg er her ikke for at drøfte tobaksvaredirektivet i dag, men det er godt lige at kunne give jer en orientering, og i den vil jeg koncentrere mig om den videre proces og gøre status over et par af de vigtige danske forhandlingsprioriteter, som har fyldt mest i vores drøftelser her i udvalget. Om processen kan jeg oplyse, at det litauiske formandskab prioriterer sagen højt, og det er ambitionen at nå en aftale med Parlamentet inden årets udgang. Vi er kun lige begyndt på trillogforhandlingerne, og der vil derfor blive tale om et intensivt forløb frem mod jul. Indtil videre er der planlagt fire trilloger, hvoraf den anden fandt sted i tirsdags.

Om de danske forhandlingsprioriteter må vi i spørgsmålet om mentol konstatere, at der heller ikke i Parlamentet er opbakning til det danske ønske om at finde en løsning, der ikke indebærer et forbud mod mentolcigaretter. Dog foreslår Parlamentet en længere overgangsordning for mentolprodukter end de 3 år, som er foreslået af Rådet. Parlamentet finder, at et forbud mod brug af mentol i tobaksvarer først skal træde i kraft, 5 år efter direktivet skal være gennemført i medlemslandene. Det vil betyde, at mentolcigaretter i praksis vil være tilladt i 7 år fra direktivets endelige vedtagelse. Fra dansk side kan vi støtte op om en længere overgangsordning.

På spørgsmålet om snus var der heller ikke i Parlamentet opbakning til det danske synspunkt om, at det enkelte medlemsland skal have mulighed for at tillade salg af snus på eget marked. Danmark står derfor fortsat isoleret med ønsket om en landeundtagelse, og der er ikke udsigt til en lempelse af forbuddet mod salg af snus.

I forhold til delegerede retsakter lykkedes det som bekendt at skabe opbakning i Rådet til, at en række delegationsbeføjelser enten skulle udgå eller ændres væsentligt. Parlamentet foreslår yderligere at reducere antallet af delegerede retsakter, og det er en tilgang, vi fra dansk side naturligvis kan støtte op om. Men det er min vurdering, at der ikke umiddelbart er opbakning til det i Rådet, hvor der indtil videre synes at være bred enighed om at bevare de delegerede retsakter, der står tilbage efter den reduktion, der fandt sted i forbindelse med rådsmødet i juni.

Så er der spørgsmålet om tobaksimitationsprodukter og lakridspiber ikke mindst. Som bekendt har Parlamentet foreslået et forbud mod tobaksimitationsprodukter, og selv om jeg ikke tror, det har været intentionen at forbyde de danske lakridspiber, så er det uklart, præcis hvilke produkter et forbud vil omfatte. Parlamentets forslag er ikke en del af det direktivudkast, vi vedtog i Rådet før sommerferien, og fra dansk side arbejder vi for, at direktivet alene skal finde anvendelse på varer, der indeholder tobak. Det vil sige, at Danmark også aktivt arbejder for, at forslaget om et forbud mod tobaksimitationsprodukter skal udgå. Det er min vurdering, at der er en forståelse for og opbakning til det danske synspunkt i Rådet. Samtidig er det min vurdering, at der i Parlamentet er en vis accept af,

at det måske ikke er et forslag, Parlamentet skal sætte alt ind på at få igennem så sent i forløbet. Men jeg må hellere understrege, at der ikke er slået søm i endnu.

For mig at se bliver der tre større knaster under trilogforhandlingerne. For det første har Parlamentet foreslået, at ingen tilsætningsstoffer må anvendes, medmindre de optræder på en europæisk positivliste, hvor Kommissionen skal forestå godkendelsen af de enkelte stoffer. Her ønsker Rådet en tilgang baseret på et forbud mod tobaksvarer med en kendetegnende aroma og et forbud mod tobaksvarer med tilsætningsstoffer, der mærkbart fremmer produkternes afhængighedsskabende og toksiske virkninger. For det andet ønsker Parlamentet et totalt forbud mod grænseoverskridende fjernsalg af tobaksvarer og herunder internetsalg, mens vi fra Rådets side har foreslået en model, hvor de enkelte medlemslande kan beslutte at forbyde grænseoverskridende fjernsalg. Det tredje store udestående handler om nikotinholdige produkter og e-cigaretter, hvor Rådet lægger op til at regulere nikotinholdige produkter som lægemidler, som vi også gør det i Danmark. Her foreslår Parlamentet en regulering som forbrugsgoder, medmindre produkterne anprises som lægemidler.

På alle tre punkter står Rådet og Kommissionen på den ene side og Parlamentet på den anden side umiddelbart langt fra hinanden, og det er for tidligt at sige, hvordan forhandlingerne vil falde ud. Derimod står Rådet og Parlamentet i udgangspunktet ikke langt fra hinanden, når det for eksempel gælder regler for måling og indberetning af ingredienser og emissioner, mærkning og emballering af tobaksvarer og etablering af et følge- og sporbarhedssystem til bekæmpelse af ulovlig handel med tobaksvarer.

Som nævnt står Rådet og Parlamentet længere fra hinanden på nogle artikler end på andre, og det er selvsagt nødvendigt, at Rådet kan udvise fleksibilitet på nogle punkter, for at vi kan komme i hus med et samlet kompromis. Men fra dansk side vil vi søge at holde fast i de danske fingeraftryk, vi har fået på Rådets generelle indstilling, og som der i en vis udstrækning også synes at være en vis lydhørhed over for i Parlamentets forslag. Det gælder ikke mindst i forhold til en undtagelse for røgfri tobaksvarer fra forbuddet mod kendetegnende aromaer.

Nu må vi se, om det litauiske formandskab har vind i sejlene og når en løsning inden jul. Under alle omstændigheder vil jeg kunne give udvalget en ny orientering om status, når jeg om kort tid kommer igen for at forelægge sagerne på dagsordenen for sundhedsministrenes rådsmøde den 10. december.

Pia Adelsteen forstod ikke, at regeringen havde lagt sig fladt ned i spørgsmålet om snus i stedet for at tage sagen ved EU-Domstolen. Direktivforslaget indebærer en overgangsperiode på 5 år, Europa-Parlamentet har foreslået 8 år, og hun spurgte derfor om, hvor lang en overgangsperiode ministeren ønskede, og hvad hun troede det ville ende med. Pia Adelsteen spurgte også om, hvad forskellen er på, om e-cigaretter får status af lægemidler, som hun havde forstået, at man fra dansk side arbejdede for, eller som forbrugsprodukter, som Europa-Parlamentet ønskede. Hun syntes, at det ville være tosset at lade e-cigaretter gælde som lægemidler, når de kan fås med nikotin via internettet. For

mange personer hjælper e-cigaretter til at ryge mindre, og det ville være ærgerligt, hvis det ikke længere var muligt. Hvad ville ministeren gøre for at sikre det – ud over at prøve at gøre det til et lægemiddel – og hvordan troede hun det ville ende? Om billedadvarsler sagde Pia Adelsteen, at ingen rygere alligevel ser på dem. Går diskussionen for tiden på, hvor disse billedadvarsler skal placeres. Og i så fald: Hvilken forskel gør det?

Mette Bock nævnte, at Liberal Alliance ikke havde støttet mandatet, og spurgte, om regeringen mener, at det stadig dækker. Europa-Parlamentets forslag om en positivliste for ingredienser lå f.eks. langt fra det danske mandat. Hun nævnte også, at mens det danske mandat følger WHO's anbefalinger vedrørende sporbarhed, er Europa-Parlamentet nået frem til en markant skærpelse i forhold til udgangspunktet.

Per Stig Møller sagde, at hvis man skal skade Europa, skal man bare gøre som Europa-Parlamentet – det var hul i hovedet at blande sig så meget. Han undrede sig over, hvad de bildte sig ind, og hvad det kommer dem ved, hvilket aromastof der er i tobakken. Han mente, at røgfri tobaksvarer er et forbrugsgode, der også kan bruges som afvænningsmiddel, og som folk skal have lov at beholde. Per Stig Møller mente, at et forbud mod grænseoverskridende fjernsalg ville bryde med det indre marked. Måske ville et nyt mandat blive nødvendigt efter Parlamentets indblanding.

Sundhedsministeren svarede Pia Adelsteen, at Rådet i juni konkluderede, at overgangsperioden skulle være 3-årig, og dertil kommer de 2 år, til reglerne træder i kraft. Parlamentet foreslår en 5-årig overgangsperiode, og med de 2 år bliver det 7. I og med at mentol ifølge mandatet ikke bør omfattes, støtter regeringen så lang en overgangsperiode som muligt. Med hensyn til e-cigaretter forhandler regeringen ud fra det mandat, at nikotinholdige produkter uden tobak ikke skal omfattes af direktivet. At lade e-cigaretter gælde som forbrugsprodukt vil betyde, at de skal kunne sælges med op til 30 mg nikotin, hvis en række krav overholdes. F.eks. foreslår Parlamentet, at fabrikanten eller importøren skal underrette de nationale myndigheder om de produkter, de vil markedsføre, senest 6 måneder inden produktet markedsføres. Men regeringen mener jo slet ikke, at e-cigaretter skal reguleres af det her direktiv. Angående billedadvarsler er der et bredt ønske om klare regler, så virksomhederne ved, hvad de skal gøre. Man kan mene meget om Parlamentets tilgang til diskussionen, men regeringen holder øje med, om mandatet stadig dækker, så udvalget kan regne med, at regeringen kommer tilbage, hvis det ikke længere er dækkende, forsikrede hun Per Stig Møller og Mette Bock.

Per Stig Møller opfordrede regeringen til at holde øje med mandatet og med Parlamentets indsats for at forhindre, at man får det opfyldt. Han understregede, at Det Konservative Folkeparti også er imod forbuddet mod snus. Det vil koste Danmark 120 arbejdspladser, og man kan stadig bruge det i Sverige. Slaget om snus er ikke slut, mente han.

Mette Bock nævnte, at informationen om tobaksdirektivet fra flere sider er blevet kritiseret for at være fejlbehæftet og farvet. Hvordan sikrer man, at de informationer er oplysende og neutrale?

7. Europaudvalgsmøde 15/11-2013

Sundhedsministeren spurgte Mette Bock, hvilke oplysninger hun hentydede til, og fik opklaret, at det var oplysninger fra Parlamentet. Ministeren understregede, at udvalget såvel som sundhedsordførerne er velkomne til at kontakte regeringen, hvis man ønsker at få vurderet eller kommenteret notater fra Parlamentet.

Den fungerende formand præciserede, at disse notater i så fald kunne oversendes via Europaudvalget.

Mødet sluttede kl. 12.30.